КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет германської філології і перекладу
Кафедра англійської філології і філософії мови

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчально-виховної роботи
_____ Мирослав СОЛОВЕЙ
«31» серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Соціологія

галузь знань	***05 соціальні та поведінкові науки***
спеціальність	***053 психологія***
освітній рівень	***бакалавр***
освітня програма	***Практична психологія***
статус дисципліни	***нормативна***

Форма здобуття освіти денна
Навчальний рік 2022 – 2023
Семестр V
Кількість кредитів ЄКТС 3
Мова навчання українська
Форма підсумкового контролю іспит

КИЇВ – 2022

Розробник:
Саволайнен І. П., кандидат філософських наук, доцент кафедри англійської філології і філософії мови.

Схвалено на засіданні кафедри англійської філології і філософії мови протокол № 1 від «31» серпня 2022 р.

Завідувач кафедри Гнезділова Я.В.

Схвалено на засіданні вченої ради факультету германської філології, протокол № 1 від «31» серпня 2021 р.

Голова вченої ради факультету Мойсеєнко І.П.

1. Мета вивчення дисципліни:
ознайомлення студентів з історією соціологічної думки та проблемним полем української і світової соціології, формування уявлень про предмет, структуру, понятійний апарат, основні теоретичні напрямки та дослідницькі методи соціологічної теорії, підготовка фахівців, які володіють сучасним соціологічним мисленням, теоретичними знаннями і практичними навичками, необхідними для розв'язання складних задач та практичних проблем соціології

Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану) 3 кредити ЄКТС; 90 год., у тому числі:
лекції – 14 год.
семінарські заняття – 16год.
практичні заняття – навчальним планом не передбачені.
самостійна робота – 60 год.

2. Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни:
3.1. Знати
- основні принципи структуру, функції, категоріальний апарат соціології.
- сутність основних концепцій розвитку суспільства;;
- сучасні тенденції розвитку соціологічної думки;
- поняття та структурні елементи особистості, роль процесів соціалізації та виховання у механізмі формування особистості;
- основні підходи до виявлення та аналізу соціальної структури суспільства, основи теорії соціальної мобільності;;
- поняття, функції та структуру культури, її роль в регламентації соціальної поведінки;

3.2. Вміти
- кваліфікувати соціальні явища і процеси, виявляти їх специфіку і характерні ознаки;
- давати наукове тлумачення особливостей розвитку соціальних відносин в умовах сучасного суспільства;
- робити самостійний критичний аналіз реальних проблем суспільного життя;
- розпізнавати різні види соціальних відносин, характер політичного, економічного розшарування в українському суспільстві, його сутність, специфічні ознаки, тенденції розвитку для об'єктивної оцінки стану сучасного суспільства та формування чіткої громадянської позиції;
- об'єктивно аналізувати зміни соціальної реальності в житті українського суспільства і держави
- застосовувати соціологічні технології при вирішенні конкретних професійних завдань та в процесі міжособистісного спілкування;
- використовувати отримані знання для розвитку, контролю і корекції ціннісних орієнтацій, потреб, професійної діяльності.

3.3. Володіти елементарними навичками
- здатності до аналізу концептуальних засад та визначення сутності загальної соціології;
- здійснювати самостійно аналітичну та пошукову діяльність;
- взаємодії і співробітництва у навчанні у ситуаціях пошукового характеру;
- вмінням та навичкам підготовки та проведення конкретних соціологічних досліджень у майбутній практичній діяльності.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Сучасна соціологія постає специфічною системою соціальних знань, дослідницьких технологій, методики, що спрямовані на вивчення соціальної реальності, процесів і явищ соціального життя, яка постійно доповнюється та змінюється разом з трансформацією самого суспільства. Курс соціології покликаний допомогти студентам проаналізувати тенденції розвитку сучасного суспільства, його проблеми та протиріччя. Сформувати у майбутніх спеціалістів системи знань про соціальну систему суспільства, розуміння сутності соціального життя та соціальної структури суспільства, а також навичок аналізу соціальних явищ і процесів, соціальної діяльності та поведінки.

На сьогодні ми спостерігаємо істотні зміни в сфері праці, влади, інформації та освіти, яка сама постає одним з чинників докорінних змін в економічній та соціальній сфері. Кваліфіковані працівники постають особливим соціальним потенціалом, що вимагає від студента не лише професійної підготовки в економічній галузі знань, а й бути соціально компетентними, добре орієнтуватися в законах соціальної організації, розвитку суспільних процесів.

Вивчення соціології як необхідного елементу сучасної гуманітарної культури є умова розвитку людського в людині. Зміст навчальної дисципліни розкривається в одному змістовому модулі, вивченню якого передує цикл таких гуманітарних дисциплін як, “Філософія”.

5. Завдання (навчальні цілі):

Завдання, які вирішуються у процесі навчання дисципліни «Соціологія», пов'язані з формуванням у студентів першого (бакалаврського) рівня таких *компетентностей*:

Загальні:

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права,
прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 12. Здатність глибоко розуміти вітчизняні культурні традиції та їх вплив на психічну діяльність і повсякденну поведінку.

Фахові:

ФК 3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

ФК 14. Уміти враховувати кроскультурні ментальні та релігійні особливості досліджуваних та клієнтів, а також специфіку семантичної організації їх свідомості, мислення, мови і мовлення.

ФК 16. Уміти розпізнавати маніпулятивні впливи та протидіяти їм, оцінювати наявність або відсутність факту моральної шкоди.

6. Очікувані результати навчання з дисципліни:

Результат навчання(1. знати; 2. уміти; 3. комунікація; 4. автономність і відповідальність)		**Форми (та / або методи і технології навчання)**	**Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання**
Код	**Результат навчання**		
1.1	Знати особливості об'єкту та предмету соціологічного знання, його структуру та функції; зміст основних категорій соціології. Знати основні характеристики особистості як об'єкту та суб'єкту соціальних відносин, процесу соціалізації, сутності девіантної поведінки та соціального контролю	лекції, семінари, колоквіуми	усна відповідь, письмове опитування, експрес-контроль, модульна контрольна робота
1.2	Знати сутність поняття суспільства, головні ознаки, типи суспільства. Структурні виміри суспільства: зміст понять соціальна спільнота, соціальна група, соціальний клас, нерівність, соціальний інститут, соціальна організація, особистість, мобільність та маргінальність	лекції, семінари, колоквіуми	усна відповідь, письмове опитування, експрес-контроль, модульна контрольна робота
2.1	Вміти аналізувати роль соціологічного знання в сучасному суспільстві, визначати специфічні риси соціології як науки, дисципліни, професії	самостійне опрацювання текстів-першоджерел, дискусії на семінарських заняттях	усне опитування, модульна контрольна робота
2.2	Виокремлювати головні проблеми та тенденції структурних та культурних змін в сучасному суспільстві	самостійне опрацювання текстів-першоджерел, дискусії на семінарських заняттях	усне опитування, модульна контрольна робота
3.1	Набути навичок діалогічності, комунікативної культури, що забезпечить майбутньому фахівцеві можливість долучатись до професійних діалогів та дискусій	колоквіуми і дискусії на семінарських заняттях, підготовка і захист колективних презентацій і проектів	усне опитування
4.1	Мати інтелектуальне сумління, чесність у справі формування і вираження інтелектуальної позиції	самостійне опрацювання текстів-першоджерел, підготовка і захист індивідуальних проектів	усне опитування, експрес-контроль, модульна контрольна робота
4.2	Здатність автономно і відповідально вирішувати професійні завдання крізь призму використання інтелектуального потенціалу соціології	самостійне опрацювання текстів-першоджерел, підготовка і захист індивідуальних проектів	усне опитування, експрес-контроль, модульна контрольна робота
4.3	Демонструвати вміння працювати в колективі та самостійно, виявляти ініціативу, уникати некритичного слідування авторитетам	самостійне опрацювання текстів-першоджерел, підготовка і захист індивідуальних проектів	усне опитування, експрес-контроль, модульна контрольна робота

4.4	Здійснювати самостійний пошук та критичне опрацювання, аналіз та узагальнення соціальної інформації з різних джерел для виконання завдань самостійної роботи	самостійне опрацювання текстів-першоджерел, підготовка і захист індивідуальних проектів	усне опитування, експрес-контроль, модульна контрольна робота

7. Співвідношення очікуваних результатів навчання з дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання з дисципліни (код) / **Програмні результати навчання (назва)**	**1.1**	**1.2**	**2.1**	**2.2**	**3.1**	**4.1**	**4.2**	**4.3**	**4.4**
ПРН13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.	+	+		+	+	+	+	+	+
ПРН 17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.			+		+	+	+	+	+
ПРН 19. Враховувати ментальні та релігійні особливості досліджуваних та клієнтів у професійній роботі з особливими потребами.	+	+		+	+	+		+	

7.2. Матриця відповідності програмних результатів навчання, методів навчання та форм оцінювання з навчальної дисципліни (освітнього компонента) "Соціологія"

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.	*Загальнонаукові методи теоретичного пізнання:* аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення. Проблемні методи, інтерактивні методи	Індивідуальне і групове опитування, експрес-контроль, тематичне тестування, самоконтроль
ПРН 17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.	*Методи* інтерактивного (комунікативного) і проблемного навчання *Методи навчання*: ситуаційний аналіз (кейс-метод), дослідження ситуації наукової взаємодії з використанням різних методів (аналіз наукових джерел, спостережень, інтерв'ю), презентація результатів виконаних досліджень.	Індивідуальне і групове опитування, експрес-контроль, тематичне тестування, самоконтроль
ПРН 19. Враховувати ментальні та релігійні особливості досліджуваних та клієнтів у професійній роботі з особливими потребами.	*Методи* інтерактивного (комунікативного) і проблемного навчання *Методи навчання*: ситуаційний аналіз (кейс-метод), дослідження ситуації наукової взаємодії з використанням різних методів (аналіз наукових джерел, спостережень, інтерв'ю), презентація результатів виконаних досліджень.	Індивідуальне і групове опитування, експрес-контроль, тематичне тестування, самоконтроль, модульна контрольна робота.

8. Система оцінювання результатів навчання студентів (критерії оцінювання результатів навчання та засоби діагностики навчальних досягнень студентів)

В Університеті використовується модульно-рейтингова система оцінювання результатів навчання студентів. Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності здійснюється в 4-бальній системі (“відмінно” (“5”), “добре” (“4”), “задовільно” (“3”), “незадовільно” (“2”)). Рейтинг вираховується в рейтингових балах, а підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 4-бальною шкалою та за шкалою ЄКТС.

Контроль результатів навчання студента здійснюється у формі *вхідного поточного, рубіжного, модульного та підсумкового семестрового* контролю (іспит).

Вхідний контроль застосовується як передумова успішної організації вивчення дисципліни. Він дає змогу визначити наявний рівень знань здобувачів вищої освіти і слугує орієнтиром для реалізації індивідуального підходу в процесі викладання дисципліни та визначенні форм організації освітнього процесу і методів навчання.

Поточний контроль успішності студентів здійснюється протягом семестру. Під час опанування навчальним матеріалом модуля з кожної дисципліни оцінюється аудиторна, самостійна робота та інші види навчальної діяльності студента.

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському, практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях і набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Бали, отримані здобувачами вищої освіти за результатами контролю з дисципліни, викладач занотовує в Журнал обліку роботи викладача і оголошує на кожному практичному (семінарському) занятті.

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за період теоретичного навчання в межах годин, відведених на практичні (семінарські) заняття. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за певним освітнім ступенем або на окремих його завершених етапах. Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти. Підсумковий семестровий контроль – це підсумкове оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти за семестр (сесію), що здійснюється з дисципліни «Соціологія» у формі іспиту.

8.1. Форми та критерії оцінювання студентів:

семестрове оцінювання: поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента (аудиторна робота та самостійна робота) здійснюється в 4-бальній шкалі – «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських занять позначаються «0».

У кінці вивчення навчального матеріалу модуля напередодні заліково-екзаменаційної сесії викладач виставляє одну оцінку за аудиторну та самостійну роботу студента як середнє арифметичне з усіх поточних оцінок за ці види роботи з округленням до десятої частки. Цю оцінку викладач трансформує в **рейтинговий бал за роботу протягом семестру** шляхом помноження на **10**[1]**.** Таким чином, максимальний рейтинговий бал за роботу протягом семестру може становити **50.**

---

[1] Наприклад, протягом семестру студент отримав за аудиторну та самостійну роботу такі оцінки: **«5», «3», «5», «4», «5», «4»** Середня арифметична оцінка становить **4,33**, з округленням до десятої частки – **4,3**. Отриману оцінку множимо на **10: 4,3x10=43**. Це число є рейтинговим балом студента за роботу протягом семестру.

Форми семестрового оцінювання студентів:

1.**тест** (критерії оцінювання: тест оцінюється шляхом визначення якості виконання конкретних завдань);

2. **індивідуальні та колективні проекти** (критерії оцінювання: див. таблицю);

3.**усне і письмове опитування** (критерії оцінювання: див. таблицю);

4. **експрес-контроль** (критерії оцінювання: експрес-контроль оцінюється шляхом визначення якості виконання конкретних завдань).

Види навчальної діяльності студентів	**Ваговий бал**	**Рейтин-говий бал**	**Критерії оцінки якості знань студентів**
1. Участь у різних формах семінарських занять (семінар, семінар-колоквіум, семінар-дискусія)	**10**	**9-10**	Ґрунтовна систематизована, творча, логічно впорядкована відповідь з елементами інновацій
		7-8	Продуктивна (алгоритмічна), але недостатньо вичерпна відповідь
		6-5	Репродуктивна відповідь
		1-4	Фрагментарна, не аргументована відповідь
		0	Відсутність на занятті
При оцінюванні роботи на семінарі враховуються: активна участь в роботі на семінарському занятті: - здатність студента висувати питання до обговорюваної проблеми (викладачеві, студентам) – 1-3 бали; - відповіді на додаткові питання (викладача чи студента), що пов'язані з проблематикою інших дисциплін – 1-3 бали; - здатність виокремити значущість обговорюваного матеріалу для професійного та світоглядно-особистісного розвитку - 3 бали; - суттєві доповнення, що розширюють горизонт обговорюваної проблеми -3 бали.			
2. Виконання завдань позааудиторної самостійної роботи	**10**	**8-10**	Ґрунтовна систематизована, творча, логічно впорядкована відповідь
		5-7	Продуктивна (алгоритмічна), але недостатньо вичерпна відповідь
		1-5	Виконане за репродуктивним рівнем складності
		0	Завдання не виконане

8.2 Підсумкове оцінювання

Іспит *Критерії оцінювання*:

Студентам, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **63 – 70**, за рішенням кафедри, може бути виставлена підсумкова оцінка за дисципліну **«відмінно»**, за шкалою ЄКТС – **A**. **Підсумковий рейтинговий бал** виставляється шляхом додавання до семестрового рейтингового балу студента **30 балів.**

Екзамен (диференційований залік) може відбуватися в усній формі, письмовій формі або складатися з письмової та усної частин. Максимальний екзаменаційний бал становить **30.** Викладач оцінює відповідь студента на екзамені (диференційованому заліку) у 4-бальній шкалі. Ця оцінка трансформується в **екзаменаційний рейтинговий бал** у такий спосіб:

«відмінно» – 30 балів;
«добре» – 23 бали;
«задовільно» – 18 балів;
«незадовільно» – 0 балів.

Якщо студент на екзамені з дисципліни, з якої він мав семестровий рейтинговий бал **менше 42 балів**, отримує **позитивну** екзаменаційну оцінку («відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»)), то такому студенту виставляється підсумкова оцінка з дисципліни за національною шкалою **лише «задовільно»**, за шкалою ЄКТС – **E**, а в екзаменаційній відомості в графі «Підсумковий рейтинговий бал» ставиться **60 балів**.

На екзамен виноситься **весь обсяг** навчального матеріалу з цієї дисципліни.

На екзамені з навчальної дисципліни кожне питання екзаменаційного білета також оцінюється у 4-бальній шкалі («відмінно» – «5», «добре» – «4», «задовільно» – «3», «незадовільно» – «2»), після чого встановлюється середнє арифметичне значення з цих оцінок з округленням до десятої частки. Середнє арифметичне значення помножується на **10**; отриманий бал становить екзаменаційний рейтинговий бал за навчальну дисципліну.

Підсумковий рейтинговий бал студента за вивчення навчальної дисципліни є сумою семестрового рейтингового балу й екзаменаційного рейтингового балу. Підсумкова оцінка за національною шкалою і шкалою ЄКТС.

Підсумковий рейтинговий бал	**Оцінка за шкалою ЄКТС**	**Підсумкова оцінка за дисципліну за національною шкалою**
90 – 100	A	**відмінно**
82 – 89	B	**добре**
74 – 81	C	
64 – 73	D	**задовільно**
60 – 63	E	
0– 59	FX	**незадовільно**

8.3 Умови допуску до іспиту: виконання МКР. *Критерії оцінювання:* модульна контрольна робота є складником семестрового рейтингу. Наприкінці семестру всі студенти виконують модульні контрольні роботи. Модульні контрольні роботи оцінюються в 4-бальній системі («відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»)). Ці оцінки трансформуються в рейтинговий бал за МКР у такий спосіб:

- для дисциплін, з яких передбачено підсумковий контроль у формі екзамену (диференційованого заліку):
  «відмінно» – 20 балів;
  «добре» – 16 балів;
  «задовільно» – 12 балів;
  «незадовільно» – 8 балів.
  Неявка на МКР – 0 балів

9. Програма навчальної дисципліни. Тематичний план занять

№ п/п	№ і назва теми (включно із темами, що винесені на самостійне опрацювання)	Кількість годин			
		Денна форма			
		Разом	у тому числі		
			лекції	семінарські / практичні заняття	самостійна робота
Модуль 1					
Змістовий модуль 1.					
1.	Соціологія в структурі сучасних наук.	8	2	2	4
2.	Історія соціології. Становлення та основні етапи історичного розвитку	10	-	2	8
3.	Суспільство як соціальна система, його соціальна структура.	10	2	2	6
4.	Організація і проведення соціологічного дослідження	12	2	-	10
5.	Особистість у системі соціальних зв'язків	10	2	2	6
6.	Девіантна поведінка та соціальний контроль	10	-	2	8
7.	Соціологія конфлікту	8	2	2	4
8.	Соціологія сім'ї та шлюбу. Етнічна структура суспільства	10	2	2	6
9.	Соціологія праці і управління; типологія лідерства та стилі керівництва, корпоративна культура	12	2	2	8
	Разом годин за модулем	90	14	16	60
	Усього годин	90	14	16	60

10. Рекомендовані джерела (у тому числі Інтернет ресурси)

Основна *(базова)*:

1. Аблов А. Ф. Загальна соціологія: конспект лекцій. Одеса : ОНУ, 2019. 129 с
2. Вербець В.В. Соціологія: навчальний посібник для студ. вищих навчальних закладів. К.: Кондор, 2015. 550 с.
3. Дворецька Г. В.Соціологія. Навчальний посібник. К.: КНЕУ, 2016. 696 с.
4. Емпірична соціологія: курс лекцій / Сапелкіна О. В., Чепурко Г. І. Київ ; Львів : Простір-М, 2018. 265 с.
5. Загальна соціологія: хрестоматія /пер.: А. В. Фурман, В. С. Біскуп, О. С. Морщакова ; Терноп. нац. екон. ун-т. Київ : Ліра-К, 2020. 353 с.
6. Кондович В.Ю. Соціологія (схеми і таблиці). Чернігів, 2014. 167 с.
7. Лукашевич М.П. Соціологія: загальний курс: Навч. посіб. / М.П. Лукашевич, М.В. Туленков. К.: Каравела, 2015. 408 с.
8. Методи опитування: підручник / В. Паніотто, Н. Харченко; Нац. ун-т "Києво-Могилян. акад.". Київ : Києво-Могилянська академія, 2017. 340 с.
9. Нестуля О.О., Нестуля С.І. Соціологія: навч. пос. К.: Центр учбової літератури, 2016. 272 с.

10. Перегуда Є.В. Соціологія: навчальний посібник / Є.В. Перегуда та ін. К.: КНУБА, 2016. 140 с.
11. Полторак І.С., Колісник Л.О., Лаптурова Я.О. Соціологія. Навч. посібник. Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2015. 112 с.
12. Пилипенко В. Соціальний діалог і трансформаційні зміни в Україні. К.: Ін-т соціології НАН України, 2018. 184 с.
13. Соціологія. Теорії середнього рівня: навчальний посібник / за ред. Ю.Ф.Пачковського. К.: Каравела, 2020. 356 с.
14. Соціологія. Вступ до спеціальності: навч.-метод. посіб. / А. С. Лобанова, Л. В. Калашнікова. Київ : Каравела, 2022. 308 с.
15. Соціологія економіки: підручник / М. П. Лукашевич, О. М. Лукашевич, Ф. Ф. Шандор ; Ужгород. нац. ун-т. - 2-ге вид., допов. і перероб. Ужгород : РІК-У, 2021. 294 с
16. Соціологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів /В.І.Волович, М.І.Горлач, В.Г.Кремень та ін. К: Центр учбової літератури, 2019. 808 с.
17. Соціологія: теорії середнього рівня: навч. посіб. /ред. Пачковський Ю. Київ : Каравела, 2020. 355 с
18. Спеціальні та галузеві соціології: навчальний посібник / Л. Є. Клос, і інш. Львів: Новий Світ-2000, 2019. 422 с.

Додаткова:

1. Бек У. Влада і контрвлада у добу глобалізації. Нова світова політична економія.- Київ: Ніка-Центр, 2011. - 408 с.
2. Бойко Н.Л. Інтернет як соціальний ресурс демократизації сучасного українського суспільства – Київ. Інститут соціології, 2020. 255с.
3. Вебер М. Протестантська етика і дух капіталізму.- Київ: Основи, 1994. - 261 с.
4. Гантінґтон С. Політичний порядок у мінливих суспільствах.- Київ: Наш формат, 2020. - 448 с.
5. Гіденс Е. Соціологія. / Е. Гіденс; пер. з англ. . К.: Основи, 2014. 726 с.
6. Глазунов, С. В. Історія та теорія соціології: протосоціологія : Навч. посіб. / С.В. Глазунов. Д.: РВВ ДНУ, 2008. 67 с.
7. Коваліско Н.В. Основи соціальної стратифікації: Навчальний посібник. Львів: «Магнолія 2006», 2016. 328 с.
8. Култаєва М.Д., Навроцький О.І., Шеремет І.І. Європейська теоретична соціологія XX-XXI століття: Навчальний посібник. Х.: ХРУ імені В.Н.Каразіна, 2008. 328 с.
9. Культура довіри в рекламі та PR технологіях: практикум / О. В. Хижняк. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. 96 с.
10. Методологія і методи соціологічних досліджень в Україні: історія та сучасні проблеми. До 70-річчя В. Паніотто за наук. Ред. В.С. Бакірова, Є.І. Головахи. Київ : Ін-т соціології НАН України, 2017. 208 с.
11. Маффесолі М. Час племен. Занепад індивідуалізму у постмодерному суспільстві.- Київ: Києво-Могилянська академія, 2018. 264 с
12. Норт Д. Волліс Дж. Вайнґест Б. Насильство та суспільні порядки. Основні чинники, які вплинули на хід історії. Київ: Наш формат, 2017. 352 с
13. Підходи до класового суспільства/за ред.Е.О.Райта, пер. з англ. О.Симанчук. К. Інститут соціології НАН України,. 2019, 287с.
14. Підлісний М.М., Шубін В.І. Філософі цінностей: історія і сучасність / М.М. Підлісний, В.І. Шубін. – Дніпро: Дніпроп. держ. унів. Внутр. справ, Ліра ЛТД, 2017. – 200 с.
15. Практикум з історії соціології : навч. посіб. для студентів ВНЗ. Ч. 2. Класична соціологія XIX - початку XX століття / Л. Й. Кондратик, Т. П. Ліщук-Торчинська ; Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки. Луцьк, 2018. 131 с.

16. Ризики в сучасному нестабільному суспільстві: соціальні і культурні виміри; за ред. Л.Г. Скокової. Київ: Інститут соціології НАН України, 2021. 295 с.
17. Свансон Р. Р. Сімейна цінність: спогади мами ґея. Київ: Критика, 2019. 272 с.
18. Стан сучасного українського суспільства: цивілізаційний вимір/за ред.М.О.Шульги. Київ Інститут соціології НАНУкраїни, 2017. 198с.
19. Соболевська М. Рефлексивні процеси в сучасній теоретичній соціології: навчальний посібник. Київ: Міленіум, 2020. 108 с.
20. Теорія структурації Ентоні Гідденса : навчально-методичний посібник для студентів соціологічного факультету / О. О. Дейнеко. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. 96 с.
21. Українське суспільство: що знаємо, чого не знаємо і чого уникаємо? К.: Ін-т соціології НАН України, 2017. 152с.
22. Фукуяма Ф. Політичний порядок і політичний занепад. Від промислової революції до глобалізації демократії. Київ: Наш формат, 2019. 608 с.
23. Ферґюсон Н. Цивілізація: Як Захід став успішним. Київ: Наш формат, 2017. 488 с.
24. Штомпка П. Соціологія. Аналіз суспільтва/ пер. з пол. Г. Теодорович. Львів : Колір ПРО, 2020. 799 с.

Інтернет-ресурси*:*

1. М. Вебер. Протестантська етика і дух капіталізму www.management.com.ua/vision/vis016.html
2. Інформаційний і пошуковий портал з соціальних наук Social Science Hub: www.sshub.com
3. Бази даних наукової періодики і книг: www.proquestdirect.com
4. Інститут соціології НАН України: www.i-soc.com.ua/
5. https://journals.sagepub.com/home/csxa
6. Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка.URL: http://www.uisr.org.ua/
7. Фонд Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва. URL: https://dif.org.ua/
8. Центр Разумкова. URL: http://razumkov.org.ua/
9. Центр соціальний моніторинг. URL: https://smc.org.ua/
10. Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В.Птухи Національної академії наук України, публікації URL: https://idss.org.ua/public
11. Статистичні матеріали Держкомстату України URL: ukrstat.gov.ua
12. Соціологічна асоціація України, дослідження URL: http://sau.in.ua/doslidzhennya/
13. Вимірювання демократії http://www.democracvbarometer.org/links en.html